

Bir Sorunun Cevabı

Soru: İslâm'ın Nijerya'ya girişi ve bundan sonra nasıl yönetildiği hakkında herhangi tarihsel bir bilgi var mıdır? Ayrıca Nijerya'nın siyasî durumu nedir?

Cevap:

Tarihî vakıa:

1. İslâm, Nijerya'nın Kuzeyindeki Kano bölgesine miladî 7. yüzyılın ortalarında, erken bir vakitte girdi ve ticaret yoluyla Kuzey ile Merkezi Nijerya'daki Hausa ve Fulani topraklarına yayıldı. Miladî 10. asrın ortalarında İslâm'ın etkin bir şekilde yayılması Endülüslü fakihler tarafından olmuş ve bu bölgelerde İslâmî bir emirlik kurularak kurucusu Osman Dan Fodya'ya atfen Osmanlı Hilâfeti veya Sokoto Hilâfeti olarak isimlendirilmiştir. Nitekim bu devlet, 1904 yılında İngiltere'nin kaldırdığı vakte kadar yaklaşık 100 yıl varlığını sürdürmüştür. Yine aynı dönemde Râbih Bin Zubeyir tarafından Bornu Saltanatı adında başka önemli bir İslâmî saltanat kurulmuştur. Nijerya'daki şer'î mahkemelerde Mâlikî mezhebi meşhurdur, Müslümanların çoğu Sünnîdir ve on iki eyalette bazı İslâmî şeriat hükümleri uygulanmaktadır.

Nijerya'nın nüfusu, 2006 istatistiklerine göre 140 milyonun üzerinde olup geneli Müslümandır ve farklı istatistiklere göre sayılarının %68 ile %78 arasında olduğu tahmin edilmektedir.

Nijerya'nın yüz ölçümü, yaklaşık 1 milyon m²'dir ve alan açısından dünyanın otuz ikinci sırasında yer alır.

2. Nijerya'ya yönelik ilk Avrupa keşifleri, Portekizli kâşif John Alfonso Damesi tarafından başlamış ardından onu Hollandalı, İngiliz ve Fransız kâşifler takip etmiştir. Keşifler sürecini, M. 1450 ile 1897 yılları arasında Avrupa ile Amerika'da zorunlu olarak çalışmak üzere Nijerya'nın Lagos limanından yaklaşık 7 milyon Afrikalıyı gemilere yükleyen Avrupalı tüccarların süreci takip etmiştir.

M. 1885 yılında İngiliz Hükümeti, Batı Afrika bölgesinin kendisine bağlı bir nüfuz bölgesi olduğunu ilan etmiş ve bunun böyle olduğu devletlerarasınca da tanınmıştır. Ertesi yıl Nijer Kraliyet Şirketi, Sir George Goldie Tumbman'ın bölgenin lideri olduğunu ilan etmiş ve 1900 yılında bu şirketin bölgesi İngiliz Hükümeti nüfuzu altına girmiştir.

1900-1904 yılları arasında ise İngiltere, İslâmî yönetimi kaldırmasıyla birlikte daha sonraları Nijerya adıyla bilinir hale gelen tüm bölgelere kontrolünü yaymayı başarmıştır.

3. Nijerya bu isim ile, İngiltere'nin, Güneyde Gine Körfezi, Kuzeyde Çad ve Nijer'deki Büyük Sahra bölgeleri ile Batıda Benin, Doğuda Çad ve Kamerun arasında yer alan bölgelere Nijerya isimi verdiği 1914 yılında tanışmıştır. Bu da Kuzey, Güney ve Lagos şehri olmak üzere orada üç sömürge kurmasıyla olmuştur.

İngiltere, yönetim noktasında Nijerya'ya farklı yöntemlerle yaklaşmıştır. Mesela Güney ile Lagos şehrinde İngiliz görevlilerinin idare ettiği ve insanları Nasranileştirmek için misyonerlik heyetlerinin de onlara eşlik ettiği klasik sömürgecilik tarzını uygulamıştır.

Kuzeyde ise İslâm'ın güçlü olması nedeniyle İngiliz gözetimi altında bizzat kendilerini idare eder bir şekilde Müslümanları kendi başlarına terk etmiştir. Böylelikle İngiltere, hem İslâm'ın, Güney bölgelerinde yayılmamasını, hem de uzun vadeli olarak İngiliz nüfuzuna bağlı şekilde homojen olmayan derme-çatma bir devletin kurulması zeminini hazırlamak için Kuzey'deki Müslüman çoğunluğu Güney'deki Nasrani ve putperest azınlıktan ayırmayı güvence altına almıştır.

Ayrıca İngiltere, Nijerya'ya yönelik sömürgeciliği döneminde iki araç kullanmıştır. Birincisi: Erken vakitte Nijerya petrol sahalarına egemen olan ve şu ana kadar da fiilen Nijerya'nın petrol üretiminin %40 ile %50 arasında bir oranına hakim Shell Şirketi'dir. İkincisi: Nijerya sakinlerinin yaklaşık %40'ına Nasranilik dinini kabul ettirmeyi başaran misyonerlik heyetleridir.

4. Bugün Nijerya, nüfus bakımından Müslümanların beldeleri arasında sekiz büyük ülkeden biri olup İslâm Konferansı Örgütü'ne üye olmasının yanı sıra İngiltere, onu 1963 yılında İngiliz Milletler Topluluğu'na [Commonwealth] üye yapmıştır. Ancak tüm bunlara rağmen kimliği ve şahsiyeti olmayan, parçalanmış ve düşük bir devlet olup 250 etnik gruptan oluşmaktadır ve bunlar arasında en büyük üç etnik grup şunlardır: Kuzey ile Merkezdeki Hausa ve Fulani grupları; Bunların ezici çoğunluğu Müslümandır ve ülke nüfusunun yarısından fazlasını oluşturmaktadırlar. Merkez ile Güneybatısındaki Yoruba gurubu; nüfuzun dörtte birini oluşturur ve çoğunluğu Nasrani olmakla birlikte içerisinde büyük oranda azınlık Müslüman vardır. Güneydoğudaki İbolar gurubu; çoğunluğu Katolik Nasranidir, nüfusun yaklaşık %18'ni oluşturur ve petrol de dâhil servetin ellerinde olmasından dolayı Nijerya Yahudi'si olarak tanımlanırlar.

5. Nijerya, Milletler Topluluğu'nun [League of Nations] kararı ile 1922 yılında İngiliz manda yönetimi altına girdirildi ve muazzam Afrika servetleri için ağzının suyunu akıtarak Batı Atlantik kıyı şeridinden kafasını uzatan Amerikan sömürüsünün nüfuzuna saldırmasından korkan İngiltere, sömürdüğü diğer devletlerde yaptığı gibi ona da 01.10.1960'da şekli bağımsızlık vermek zorunda kalmıştır.

Nijerya, İngiltere'den bağımsızlığını alınca yönetimi, İngiliz sömürgesi sayesinde eğitim ve serveti eline geçiren Nasrani İbolar azınlığına devretti. Bağımsızlıktan sonra ülkeyi ilk yöneten Benjamin Nnamdi Azikiwe oldu, ardından 1966 yılında aynı azınlık kabilesi İbolar'a mensup General Johnson Aguiyi-Ironsi tarafından iktidardan düşürüldü. Bu defa da o, otokrasi kurarak İbolar'ın tekeline sokmaya çalıştı ve aralarında Başbakan Ebû Bekr, Kuzeyin siyasî lideri Ahmed Balewa, General Zekeriya Miymilari, Albay Muhammed ve diğerlerinin olduğu Müslüman Hausa liderlerinden rakiplerine suikast düzenledi. Ardından aynı yıl 1966 Mayıs ayında devlet üzerindeki kontrolünü pekiştirmek amacıyla federalizmi kaldırdı ve anayasayı askıya aldı.

Ancak altı ay geçmeden suikasta uğradı... 1967 yılında İbolar'ın lideri Albay Cekoumika Oodmyjawa, darbe yaparak İbolar'ın anavatanı Zamfara eyaletinin devletten ayrıldığını ilan etti. Böylece 1 milyon Nijeryalının öldüğü, Hausalı Müslümanların Nasrani İbolara karşı zafer kazandığı üç sene süren iç savaş patlak verdi...

6. Ardından "Obasanjo'nun" iktidarı devraldığı 13.02.1976'ya kadar askerî darbeler birbirini takip etti. 01.10.1979'a kadar iktidarda kalan Obasanjo, Hausa'ya daha yakın Yorubalı bir Nasranidir ki bu da Hausalı Müslümanlara mensup ordu komutanının muvafakati ile olmuştur.

Obasanjo, bu sırada 1978 yılında devlet başkanlığı seçimlerinin yapılmasının önünü açan yeni bir anayasa koydu ülkeye ve 1979 yılında Nijerya'da Hausa grubundan Şeyho Şecari'nin kazandığı ilk seçimler yapıldı.

Ardından 1985 yılında Hausa grubundan General İbrahim Babangida'nın yönetimi devralmasına kadar darbeler devam etti.

1990 yılında Babangida'ya yönelik iki darbe teşebbüsü başarısızlıkla sonuçlandı, ardından Babangida, ülkenin sivil yönetime geçişini öngören yeni anayasayı aynı yıl onayladı.

Ardından Amerikan ve devletlerarası baskı sonucunda 1993 yılında Yoruba kabilesine mensup ve Müslüman olan Mes'ud Abiola'nın kazandığı ikinci kez devlet başkanlığı seçimleri yapıldı. Bunun üzerine Babangida, seçimleri iptal etti ve Abiola'yı hapse attı. Ancak Babangida, iç ve dış baskılar sonucu ordu tarafından hiçbir desteğe sahip olmayıp sivil biri olan Ernst Hunkan lehine otoriteyi bırakmak zorunda kaldı. Aynı yılın 17 Kasım'ında ise ordu içerisinde güçlü birisi olan Hausa kabilesinden Savunma Bakanı Sani Abacha, darbe yaparak Hunkan hükümetini devirdi.

1998 yılında çoğulcu devlet başkanlığı seçimleri yapılacağı ilan edildiyse de seçimler yapılmadan önce Devlet Başkanı Sani Abacha öldü. Bunun üzerine devlet başkanlığını ona bağlı Hausa kabilesinden bir asker devralmıştır ki o, Abdusselam Ebû Bekr'dir. Böylece yaklaşık 30 yıl süren askerî dönem sona ermiş oldu.

1999 yılında normal seçimler yapıldı ve seçimleri tartışmasız şekilde Obasanjo kazandı ve 29.05.1999'dan 29.05.2007 yılına kadar süren iki seçim dönemi boyunca otoritede kaldı. İktidarı

boyunca Obasanjo, açık şekilde Amerika yanlısı olmakla birlikte Müslümanlara karşı da düşmanca bir tavır sergiledi.

Ardından 2007 Nisan ayında Ömer Musa Yar'Auda'nın kazandığı son seçimler yapıldı ve şu ana kadar iktidarda o vardır.

Siyasî Vakıa:

1. Nijerya'daki petrol serveti, büyük devletleri özellikle de İngiltere ve Amerika'yı onun ekseninde sıcak bir çatışmaya sokmuştur. Zîra Nijerya, dünyada petrol üreten devletler arasında 12. sırayı alırken petrol ihraç eden 8. devlettir ve petrol rezervi bakımından 10. devlettir. Nitekim Amerikan Enerji Bilgi Ajansı tarafından yapılan tahmine göre Nijerya'daki petrol rezervi, 16 ila 22 milyar varil arasındadır. Ancak diğer tahminler, bunun 35,3 milyar varile ulaştığını ifade etmektedir. 2001 yılından beri Nijerya'daki petrol üretimi günlük 2,2 milyar varile ulaşmıştır ve bu kapasitesini günlük 3 milyar varile çıkarabileceği bilinmektedir. Nijerya'da petrolün bulunması, ülke ekonomisinde önemli bir rol oynamıştır. Zîra petrol, ülkenin toplam gelirinde %40'lık, hükümetin gelirinde ise %80'lik bir paya sahiptir. Nijerya, Petrol İhraç Eden Ülkeler Topluluğu'na [OPEC] üyedir, petrolün varlığı, 20.000 kilometre karelik bir alan üzerinde uzanan Nijer Deltası bölgesinde yoğunlaşmaktadır ve petrolün burada bulunması insanların ekonomik ve siyasî hayatında önemli bir rol oynamaktadır. Nijerya arazisi, suyun bolca olduğu tropikal ve yumuşaktır bataklıklarla doludur. İçerisinde çamurlu dereler ve birçok kıyı adaları vardır. Nijerya'nın ihraç etiği petrolün %90'nı bu arazilerden çıkmaktadır. Ayrıca Nijerya, petrol rezervinin üç katına ulaşan doğalgaz rezervine sahiptir ve en son tahmine göre "4 trilyon m³" civarındadır.

Nijerya, doğal gaz, kömür ve "alüminyumun üretildiği" boksit, altın, kalay, demir, kireçtaşı, çinko gibi pek çok tabii kaynaklara sahiptir. Ancak gaz rezervlerine varana kadar bunların çıkarılması ilkel şekilde yapılmaktadır.

2. İngiltere'nin, 1950'de petrol bulmasından beri İngiltere Krallığı Hollanda Shell Şirketi, siyasî, iktisadî ve haricî olarak Nijerya'ya tahakküm etmektedir. Nijeryanın İngiltere'den bağımsızlığını almasından bu yana peş peşe gelen hükümetler, insanların maslahatları pahasına Shell Şirketi'nin çıkarlarına hizmet eden kanunlar çıkarmayı ve politikalar belirlemeyi alışkanlık edinmişlerdir. Örneğin Delta eyaletleri, sularında keşfedilen pek çok servetlere rağmen aşırı bir fakirlik içerisinde yaşamaktadırlar. Zîra Uluslararası Af Örgütü, sayıları 6 milyonu bulan Delta sakinlerinin yaklaşık %70'nin günlük bir doların altında yaşadıkları tahmininde bulunmuştur.

Nijerya petrolü üzerinde birbiri ile rekabet edenlerin ağızlarının suyunun akmasının nedeni, hafif veya mükemmel sınıftan, yani büyük oranda kükürtten arınmış düşük maliyetli olmasıdır. Nijerya Petrol Bakanlığı'na göre Nijerya, 159 petrol sahasına ve 1481 petrol kuyusuna sahiptir.

En çok petrol üreten sahalara, 78 ila 159 arasında değişen petrol sahasının olduğu Nijer Deltası'nda yer almaktadır. Nijerya sınırları içerisindeki Shell Petrol Anonim Şirketi, Nijerya petrol üretiminin %40-50'lik kısmına yani günlük üretimin yaklaşık 899.000 variline sahiptir. Ayrıca şirket, 100'ün üzerinde petrol sahası'na, 87 istasyona petrol pompalayan 600 km² uzunluğunda petrol boru hatlarına ve petrol ihraç eden 2 kıyı istasyonuna sahiptir. Şirket dört gruba ayrılmaktadır: 1. Shell Petrol Geliştirme Şirketi [SPDC] 2. Shell Nijerya Arama ve Üretim Şirketi [SNEOCO] 3. Shell Nijerya Doğalgaz Şirketi [SNG] 4. Shell Petrol Ürünleri Şirketi [SNOP]. Ayrıca Nijerya Sıvılaştırılmış Doğalgaz Şirketi'nin [NLNG] hisselerinin genelini elinde bulundurmaktadır.

3. Hem İngiltere'nin, "Sani Abacha" iktidarı boyunca Nijerya'ya egemen nüfuz sahibi olarak kalması hem de Nijerya petrolünün %10'unu İngiltere ihraç edecektir bahanesiyle Nijerya petrol üretimi idaresindeki İngiliz ağırlığı göz önüne alındığında, özellikle nüfuzun İngiltere lehine olduğu askerî dönem olmak üzere Nijerya'daki İngiliz varlığının güvenliği sağlanmıştır. Mesela Devlet Başkanı Babangida, 1985 yılında, İngiliz çıkarlarının güvencesi için Shell Şirketi ile bir mutabakat zaptı imzalamış ve 1991 yılında İngiltere lehine üzerinde birçok değişiklik yapılmıştır.

4. Ancak Amerika'nın, özellikle de 1999 yılından sonra yani Obasanjo döneminde petrol çizgisine inmesi, İngiliz şirketlerinin tekelleşmesini sınırlandırmıştır. Zira Amerika, İngiltere'nin Nijerya petrolündeki tekelleşme azgınlığını frenlemede iki üslup kullanmıştır.

Birincisi: Amerika, Shell Şirketi'nin Nijerya petrolünü ihraç etmesini engelleyen yapısal düzenleme programları adı altında IMF yoluyla Nijer Deltası'ndaki isyancıları ve muhalif partileri krediler ve silahla finanse etti. Buna mukabil Exxon-Mobil ve Şevron Şirketi gibi Amerikan petrol şirketleri, Nijerya'daki petrol yatırımları kapasitelerini arttırdılar. Nitekim Exxon-Mobil Şirketi'nin 2000 yılı günlük üretimi 900.000 varili bulmuştur ve Shell Şirketi'nin 2005 yılındaki üretimini geçmiştir. Amerika ile İngiltere arasında yaşanan Nijerya petrolü üzerindeki bu rekabet, Nijer Deltası halkı için dramatik bir hayat ortaya çıkarmıştır. Zira hem Amerikan hem de İngiliz şirketleri özel güvenlik şirketlerinin servisleri yoluyla diğer petrol tesislerine saldırılar düzenlemektedirler.

Ayrıca Amerikan petrol şirketleri, Bill Clinton döneminde izlenen politikalardan daha sıkı politikaların benimsenmesi için oğul Bush yönetimindeki Dick Cheney, Rice ve Rumsfeld gibi kıdemli kişileri kullanmışlardır. Amerika'nın Ortadoğu petrolüne bağımlılığını azaltacağından dolayı Nijerya petrolünün hedefi, Amerika'nın istekleri ile örtüşmekteydi ve bu da Amerikan şirketlerinin ağırlıklarını Nijerya petrolüne sahip olmaya sevk etmiştir. Nitekim Bush yönetimine bağlı Amerikan Enerji Bakanlığı tarafından yayınlanan başkanlık belgesinde şöyle geçmiştir: "Batı Afrika petrolü, Amerika'nın petrol kaynağı için güvenli bir kaynak sayılır."

Ayrıca Dick Cheney, "Doğalgaz, petrol ve yatırıma yönelik Amerika'nın ticaret imkanlarının güçlendirilmesi için Afrikalı hükümetler ile bireysel ve ikili ilişkilerin derinleştirilmesi" şeklinde Bush'a bir öneride bulunmuştur. Nitekim bu politika, Bush'un 2006 yılında yaptığı birlik konuşmasında Ortadoğu petrolüne alternatif görüşünü ifşa etmesiyle taçlandırılmıştır. Zira konuşmasında şöyle demiştir: "2005 yılında Ortadoğu petrolünün % 75'ni değiştirdik... Bu da Ortadoğu petrolüne bağımlılığımızı mazide bıraktı." Yani artık Amerika, yönünü Batı Afrika'ya, tam olarak Nijerya'ya çevirmiştir. Böylece Nijerya'nın petrol ihracatı, özellikle de Amerika'ya yönelik ihracatı yükselmeye başlamıştır. Mesela Nijerya, 2007 Mart ayında Amerika'ya yönelik petrol ihracatında Suudi Arabistan Krallığı'nı geçerek Amerika'ya petrol ihraç eden üçüncü ülke haline gelmiştir. Zira Suudi Arabistan'ın 38.557.000 varil petrol ihraç etmesine mukabil Nijerya 41.717.000 varil petrol ihraç etmiştir. Bu da Nijerya petrol enerjisinin, Amerika Birleşik Devletleri'nin dış politikası önceliklerinden olduğu anlamına gelmektedir. Nitekim 2006 yılında ABD'nin Batı Afrika'dan sorumlu Amerikan Dışişleri Bakanı Yardımcısı "Jendayi Frser", Gine Körfezindeki Amerika varlığının artırılması çağrısında bulunmuştur.

İkincisi: Özellikle eski Başkan Clinton ve sonrasındaki eski Başkan George Bush dönemi olmak üzere Amerika, Afrika'ya yönelik müdahalelerini yoğunlaştırdı, Nijerya'ya baskı yaptı, oradaki ve diğer tüm Afrika devletlerindeki kamuoyunu askerî yönetim rejimlerine karşı kışkırttı ve onları çoğulcu seçimlerin yapılmasına teşvik etti. Dolayısıyla bu, Afrika'daki İngiliz ve Fransız nüfuzu ile rekabette etkin bir üslup olmuştur.

Böylece Amerika, ağırlığını sivil liderlerden yana koyarak güçlü bir şekilde sivil adayları desteklediği gibi çoğulcu seçimler fikrini de desteklemiştir. Dolayısıyla bu seçimler ya kendisine bağlı yada kendisi ile işbirliği yapan yöneticiler ifraz etmiştir.

Nitekim bu, bilfiil meydana gelmiştir. Zira Amerika, İngilizlere bağlı askerlere özellikle de Shell şirketi ile mutabakat zaptı imzalayan Babandiga ve döneminde Amerikan çıkarlarının aleyhinde İngiltere çıkarlarının sadık bekçiliğini yapan Abacha gibi İngiltere'nin çıkarlarını koruyan askerlere karşı Obasanjo'ya güçlü bir destek vermiştir. Hatta bu bekçilik, Nijerya'nın sınırlarını aşarak mücavir devletlere dayanmıştır ki Nijerya, Batı Afrika Ekonomik Topluluğu'na liderlik [Economic Community of West African States/ECOWAS] ederek -ki topluluğun güvenlik kuvvetleri de Nijeryalılardan oluşmaktadır- topluluk sayesinde bu bölgedeki İngiliz nüfuzunu korumuştur. Zira bu kuvvetler, hem geçen asrın 90'larında Sani Abacha dönemindeki söz konusu topluluk adına Sierra Leone'ye giderek İngiltere'nin alenî bir şekilde geri dönmesini istediği Ahmed Tejan'ı 1998 yılında iktidara geri getirmiş hem de uzun süren iç savaştan sonra 1997 yılında Charles Taylor'un otoritesini yerleştirmede kuvvetlerinin yardımcı olduğu Liberya'ya

gitmiştir. Böylelikle Nijerya, bu iki ülkedeki yani Sierra Leone ile Liberya'daki İngiliz varlığını korumuş ve bu iki ülkede sözde barışı oluşturmak için 10 milyar dolar harcadığı söylenmektedir. Nitekim o dönemde Amerikan Genel Kurmay Başkanı Colin Powell, İngiltere lehine Batı Afrika'daki Amerikan projelerini boşa çıkarması nedeniyle kendisini ağır şekilde boğmasından dolayı General Sani Abacha'ya "kısa nefret" lakabını takmıştır. Kayda değerdir ki Amerika, baskıları, propagandaları ve kuşatmaları sayesinde Liberya'da görevini yardımcısı Moses Blah'a terk ederek Taylor'u iktidardan düşürmeyi başarmıştır. Bunun üzerine 2003 yılında Nijerya'ya gitmek üzere ülkesini terk etti ki o, kendisini genelde Afrika Kıtası'ndaki özelde ise Liberya'daki Amerikan tamahlarına karşı mücadele eden biri olarak tanımlamaktadır.

Amerika, 1999 yılında Nijerya'da çoğulcu seçimlerin yapılmasını sağladı ve seçimleri güçlü destek verdiği Obasanjo kazandı. Zira Nijerya, askerî yönetim boyunca sadece 10 milyon dolar yardım alırken yıllık 40 milyon dolar yardım almasıyla onun döneminde en çok Amerikan yardımı gören ülke haline geldi. Obasanjo da bunun karşılığında Amerika'ya daha önce hiçbir Nijeryalı devlet başkanının vermediği âli hizmetler verdi. Bu hizmetlerden bazıları şunlardır:

a- Uluslararası terörizmle mücadele gerekçesi altında Amerikan bahriyeliler ile Nijeryalı kuvvetlerin arasında ortak rutin tatbikatlar yapılması.

b- Amerika nezdinde teyakkuz noktasıdır ki Amerika'nın petrol ihtiyacının %29'u Nijerya petrolünden tedarik edilecektir gerekçesi altında Chevron, Texaco, ExxonMobil gibi Amerikan şirketleri ile petrol aramaya yönelik yeni sözleşmeler imzalanması. Nitekim Obasanjo, Nijerya meclis üyelerinin ağır muhalefetlerine rağmen bu sözleşmelerin imzalanmasına onay vermiştir.

Hakeza Amerika, Nijerya muhalefetini ve sivil yönetim ile çoğulcu seçim fikrini desteklemek şeklinde iki üslup sayesinde İngiliz petrol şirketleri ile rekabet etmeyi başararak hemen hemen İngiliz şirketlerinin önüne geçmiştir.

5. Bunun da ötesinde Obasanjo'nun 1999 yılında iktidara gelmesiyle askerî dönemi sona erdirmeyi başararak askerî ve siyasi olarak egemen bir nüfuz haline geldi. Mesela Amerikan bahriyeliler ile Nijerya kuvvetlerinin arasında ortak rutin tatbikatların yapılmasının yanı sıra Obasanjo, Amerikalılar ile Nijerya ordusunun eğitilmesi anlaşmasını imzaladı ve ilk kez Amerikan-Nijerya işbirliğinin temellerini atan 2001 Mayıs ayında Amerika'ya bir ziyaret gerçekleştirdi. Politikalarına, özellikle de Amerikan kuvvetlerinin Nijerya kara sularına inmesine imkan vermesine yönelik şiddetli iç eleştirilere hiç aldırış etmedi. Dolayısıyla Obasanjo, Amerikalılar ile dostane ilişkiler kurmuş ve birçok Amerikan derneklerine de üye olmuştur.

Daha önce doğrudan Nijerya Yasama Meclisi tarafından onaylanan Nijerya bütçesi, yine onun döneminde onaylanmadan önce incelenip Dünya Bankası'nın onayını almak üzere Washington'a gider oldu.

Kısacası Obasanjo, Nijerya askerî kurumları içerisindeki İngiliz nüfuzunu büyük oranda zayıflattı. Mesela daha iktidarının ilk günlerinde, İngiltere'ye bağlı generallerin yanlısı olan Kuzey komutanlığından yaklaşık iki yüz askeri görevden aldı. Hatta insan hakları avukatı Feymi Falana, 30.02.2002 tarihinde el-Cezire televizyon kanalında katıldığı Esad Tâha'nın programında şöyle diyordu: "Artık Nijerya, bir Amerikan sömürgesi olmuştur." Yani Obasanjo döneminde.

Obasanjo, sadece Amerikan politikalarını uygulamakla kalmayıp bilakis İngiliz yanlısı eski generalleri sıkboğaz etmeye başlayarak devletten hortumladıkları paraları geri döndürmek ve kendilerine verilen hükümet imtiyazlarını engellemek için de çalışmıştır. Mesela önceki devlet başkanı Sani Abacha'nın hortumlayarak yirmi üç İngiliz bankasına yatırdığı 1.3 milyar doları geri almak için korkunç girişimlerde bulunduysa da İngiltere bu talebi reddetmiştir...

Kayda değerdir ki Obasanjo, Amerikan mefhumlarından etkilenmiştir:

Sivil yönetim açısından o, 1967 yılında askerî darbe ile iktidarı ele geçirdiğinde sivil yönetimi geri getirerek, 1979 yılında yaptırdığı seçimleri kazanan Şeyho Şecarı'ya devretmiştir.

Amerika ile olan iyi ilişkileri açısından onun döneminde üç Amerikan başkanı Nijerya'yı ziyaret etmiştir:

İlk askerî döneminde; 1978 yılında Başkan Carter.

İkinci sivil döneminde; 2000 yılında Başkan Clinton ve 2003 yılında Başkan Bush olmak üzere iki başkan.

6. 2007 yılına kadar otoritede geçirdiği sekiz sene sonunda Obasanjo iktidarının sona ermesiyle son seçimlerin yapılmasından sonra iktidarda ona şu andaki Devlet Başkanı Ömer Musa Yar'Adua halef olmuştur. O, otoriteye geçiş silsilesine göre iktidara ulaşan ikinci sivil devlet başkanıdır. Obasanjo ve arkasındaki Amerika, Nijerya'nın Amerikan çıkarlarına bağlanması ve Amerikan nüfuzunun güçlü şekilde kalması için Obasanjo'nun başlattıklarını tamamlaması amacıyla yeni devlet başkanına destek verdiler. Nitekim eş-Şark-ul Avsat Gazetesi, gazeteci yazar Mahmud ed-Dangu'nun şu sözünü aktarmıştır: "Yeni devlet başkanı, şaibeli bir şahsiyettir ve her şeyi eski devlet başkanı Obasanjo lehine hayata geçirenlerdendir." Kaldı ki daha önce de kimileri, Devlet Başkanı Ömer Musa Yar'Adua'yı sırf Obasanjo'nun elinde bir kukla olarak tanımlamışlardır. Diğer bir ifade ile o, Amerika'nın elinde bir kukladır. Bilindiği üzere o, Obasanjo'nun partisinden yani Demokratik Halk Partisi'ndendir.

Onun, selevi gibi güçlü bir şahsiyetle karakterize olmadığı göz önüne alındığında Amerika'ya muvafakati, Obasanjo dönemindeki gibi güçlü değildir, İngiliz adamlarının nüfuzu daha güçlü hale gelmiştir ve o da bunun farkındadır. Bundan dolayı bir taraftan selevinin çizgisinde Amerika yanında hareket ederken diğer taraftan İngiltere'ye ve ajanlarına yakınlaşmaya çalışmaktadır.

Dolayısıyla iktidarı devralmasından kısa süre sonra 2007 Aralık ayının ortasında Birleşik Devletler'i ziyaret edip Bush ile bir araya gelmesine rağmen 2008 Temmuz ayında da İngiltere'yi ziyaret edip Brown ile bir araya gelmiştir. Yanı sıra daha önce de Libya'yı ziyaret etmiştir.

7. Binaenaleyh Nijerya'daki siyasî çatışma, askerî yönetim sırasında yani nüfuzunun İngiltere lehine daha güçlü olduğu Abacha döneminin sonuna kadar olduğu gibi değildir. Yine kefenin Amerika lehine ağır bastığı iki dönem süren Obasanjo yönetimi sırasında olduğu gibi de değildir. Bilakis Nijerya, sıcak bir çatışmanın alanıdır:

Bir taraftan: Amerika'nın demokratik ve sivil yönetim mefhumları ile destekleyip iktidara ulaştırdığı bir devlet başkanı vardır ki siyasî otoritede kefe onun lehine ağır bassa da devlet başkanı güçlü bir şahsiyete sahip değildir...

Diğer taraftan: Ordu içerisinde İngiliz adamları vardır ki askerî kefe İngiltere lehine ağır basmaktadır... Bu çatışmadaki "ganimet" ise temelde petrol olmanın yanı sıra Nijerya'nın Batı Afrika'daki önemli konumudur.

Amerika, mevcut devlet başkanına daha fazla destek vermediği takdirde İngiliz adamları, özellikle ordu, geçmişte olduğu gibi otoriteye döneceklerdir.

H. 17 Rabi-ul Evvel 1430

M. 13 Mart 2009